

Bomen Effect Analyse /
Beplantingsadvies Houtwal
Watermolen, Schagen
September 2007 / projectnr. 6762.5

Copijn Utrecht bv

Realisatie en Boomspecialisten

Gageldijk 4f
Postbus 9177
3506 GD Utrecht
Tel: 030-2644333
Fax: 030-2612140
E-mail: info@copijn.nl
Website : www.copijn.nl

Boomtechnisch onderzoek	: ir. M. Vroklage
Projectleider	: ir. J. Hilbert
Datum	: september 2007
Projectnummer	: 6762.5

Inhoud

Inleiding	3
1 Beoordeling	4
1.1 Analyse bomenbestand	4
1.2 Projectfase	4
1.3 Gevolgen voor bomen door nieuwbouw	5
1.4 Effect van houtwal op nieuwbouw	5
2 Conclusies	6
2.1 Gevolgen bomenbestand	6
2.2 Verplantbaarheid	6
2.3 Boomverzorgende maatregelen	6
3 Inrichtingsadviezen	7
3.1 Breedte Houtwal	7
3.2 Huidige houtwal uitgangspunt	8
3.3 Versterken houtwal	8
3.4 Motivatie Groenontwerp	8
Projectgegevens	10
Bijlage 1 : Aangepast nieuwbouwplan + huidige bomenbestand	11
Bijlage 2 : Boomgegevens	12
Bijlage 3 : Groenontwerp plattegrond	13
Bijlage 4 : Groenontwerp aanzicht en doorsnede	14

Inleiding

In opdracht van Architectenburo Hans Bakker uit Leiden is Copijn BV gevraagd een boomtechnische rapportage op te stellen en een beplantingsadvies/ontwerp te maken voor nieuwbouwproject Watermolen te Schagen. In april 2007 is door Copijn reeds een bomeninventarisatie uitgevoerd en een advies geformuleerd aangaande de populieren en de overige beplanting in relatie tot de nieuwbouw. Op dat moment stond de houtwalachtige groenstructuur die het terrein deels omsluit niet ter discussie. Men leek er niet veel belang aan te hechten. Inmiddels heeft de gemeente ermee ingestemd dat de populieren weg mogen, maar dat de betreffende groenstructuur duurzaam in stand gehouden dient te worden. Hierover is in het bijzijn van Copijn een overleg geweest tussen de opdrachtgever en de gemeente op het gemeentehuis te Schagen (29 augustus 2007). Dit overleg mondde uit in een voornemen van de opdrachtgever om de grenzen van het plan iets terug te trekken ten behoeve van de houtwal. Dit aangepaste plan, bijgevoegd als bijlage 1, is voor Copijn de vertrekbasis geweest om de gevolgen voor het bomenbestand inzichtelijk te maken middels een Bomen Effect Analyse (BEA). Tevens is Copijn gevraagd een inrichtingsadvies voor de houtwal/groenstrook op te stellen zodat de uitstraling ervan duurzaam in stand kan worden gehouden.

In een BEA wordt de principevraag gesteld: kunnen de bomen duurzaam behouden blijven? Zo ja, welke inspanningen zijn daar dan voor nodig en hoe zal de boom zich ontwikkelen in het nieuwe plan? Zo nee, dan zal worden beargumenteerd waarom behoud niet zinvol is. De discussie richt zich met name op de groenstrook en de insteek daarbij is om de functie, het beeld en de kwaliteit van de strook in tact te laten.

Foto:
Een *artist impression* van de nieuwbouw welke door de gemeente (in stedenbouwkundig opzicht) met tevredenheid werd ontvangen.

1 Beoordeling

1.1 Analyse bomenbestand

Het totale bomenbestand bestaat uit een houtwal die vanuit oostelijke richting rondom het terrein loopt en in de west- en noordzone van het perceel breed uitloopt tot een bosachtig gebiedje. De bebouwing op het terrein is inmiddels gesloopt en opgeleverd ter sanering. Het totale bomenbestand telt 44 exemplaren waarbij voor de volledigheid ook struikachtigen (met name vlier en meidoorns) met een stamdiameter >10 cm zijn meegenomen. Zie bijlage 2 voor de inventarisatiegegevens.

Er is sprake van een extensief beheertype waar alleen 'overlastgroei' over of op paden jaarlijks wordt verwijderd. De gemiddelde kwaliteit van de bomen is redelijk. De kwaliteit van de struikvegetatie (onderbegroeiing) is matig, mede door de schaduwdruk van de populieren. De houtwal wordt namelijk in de bomenlaag gedomineerd door vier grote exemplaren van deze soort. Het aanzicht vanaf het pad is een wilde, dichtbegroeide vegetatiemuur die verderop langs het pad ook aanwezig is. Deze kwaliteit wil de gemeente graag duurzaam in stand houden.

1.2 Projectfase

In feite ligt het bouwplan van de huizen en parkeerplaatsen vast. Alleen met de perceelsgrenzen en garages/schuurtjes kan geschoven worden. Deze flexibiliteit wordt nu aangewend om de gemeente tegemoet te komen aan hun wens om de houtwal duurzaam in stand te houden. Met het verdwijnen van bomen in de houtwal ten behoeve van de nieuwbouw wordt compensatie gezocht in het herstellen en opwaarderen van de houtwal zodat het dichte, verwilderde karakter behouden blijft.

Foto:

Er is sprake van een verwilderde houtwalvegetatie met es, esdoorn, populier prunus, beuk en haagbeuk als meest voorkomende soorten. De onderbegroeiing wordt gedomineerd door meidoorn, cornus, vlier en opslag van esdoorn en berk.

1.3 Gevolgen voor bomen door nieuwbouw

Gezien het intensief ingerichte terrein en de omvang van de werkzaamheden daarop is het voor geen van de bomen die binnen het bebouwde of bestrate deel van de nieuwbouw vallen zinvol om te kiezen voor behoud. Ook voor de bomen in de toekomstige achtertuinen is het niet aan te bevelen de bomen te handhaven. Het is niet reëel om kopers een achtertuin aan te bieden (die mede door het terugtrekken van de perceelsgrens beperkt van omvang is) met een boom die de hele tuin in de schaduw zet. Wat betreft de populieren is de discussie al gevoerd en daarvan heeft de gemeente inderdaad gezegd dat de bomen geveld mogen worden. Behoud van dergelijke bomen zo dicht bij bebouwing is namelijk sterk af te raden. Daarnaast belemmeren deze zeer hoge bomen de verdere groei en ruimtelijke kwaliteit van de bomen in de houtwal en langs de wateroever.

1.4 Effect van houtwal op nieuwbouw

De houtwal blijft gehandhaafd en zal daar waar nodig worden versterkt om de huidige groene kwaliteit te behouden. Aangezien de houtwal vrij dicht op de achtertuinen zit, is de kans op overlast (opdrukkende wortels, schaduw, overhangende takken) zeker aanwezig. Om toekomstige klachten te voorkomen zal dit aspect in het inrichtingsadvies worden meegenomen.

Foto:

Dit is het beeld van de houtwal op struikniveau. Een vrij dichte structuur met diverse soorten die verwilderd in elkaar zijn gegroeid.

2 Conclusies

2.1 Gevolgen bomenbestand

Het project heeft ingrijpende gevolgen voor het lokale bomenbestand. Zes bomen kunnen ingepast worden in het nieuwe plan, waarvan 5 in de groenstrook (B12, B16, B17, B26, B27) en 1 solitaire boom ten noorden van het terrein (B38). Behoud van boom B37 (linde) is sterk af te raden gezien de problematische structuur van de boom.

2.2 Verplantbaarheid

Op het terrein zijn er eigenlijk geen verplantmogelijkheden voor bestaande bomen. Het is natuurlijk altijd mogelijk bomen op te pakken en ergens anders neer te zetten, maar de ruimte op het terrein is daarvoor te beperkt. Daarnaast is een plek in de houtwal ook geen optie omdat de bomen zo groot worden dat er onherroepelijk overlastklachten en mogelijk ook schadekwesties gaan lopen. Bovendien zijn de meeste bomen ook niet geschikt voor verplanting. Bomen uit de groenstrook komen qua conditie wel in aanmerking, maar hebben door de dichte stand eenzijdige kronen ontwikkeld en daarnaast zijn wortelpakketten met elkaar vergroeid.

De enige boom die wel verplant kan worden (beuk B1) heeft op het terrein dus geen toekomst zonder dat hij voor overlast gaat zorgen. De eerste tien jaar gaat nog wel, maar door de dichte stand bij de bebouwing en/of bestrating zal er steeds meer druk op de boom komen. Met frequent (gemeentelijk) onderhoud, overlast en schadeproblematiek in het vooruitzicht doet men er beter aan deze boom niet op te nemen in het nieuwe plan.

2.3 Boomverzorgende maatregelen

Voor de te behouden eik (B38) wordt extra aandacht gevraagd omdat deze boom relatief dicht bij bebouwing komt te staan. Dat betekent enerzijds het treffen van compenserende maatregelen voor eventuele wortelschade en het snoeien van de bomen om ruimte te creëren voor de bouw. Het voortbestaan van de boom wordt hierdoor niet belemmerd. De bebouwing is in het nieuwe plan een stuk opgeschoven ten behoeve van de groeiplaats van de boom. Tijdens de bouw dienen boombeschermende maatregelen getroffen te worden zoals het plaatsen van bouwhekken rondom de boom.

3 Inrichtingsadviezen

Thema's:

- Onderhoudsvriendelijk
- Natuurlijk/wild/ecologisch van karakter
- Dichte structuur om een optische scheiding te creëren tussen pad en de tuinen/huizen
- Toekomstige overlast voorkomen

De ontwerptekeningen zijn opgenomen in bijlage 3 (plattegrond) en bijlage 4 (aanzicht en doorsnede).

3.1 Breedte Houtwal

In het aangepaste plan is de minimale breedte van de houtwal 4 meter. Dit betreft het oostelijke deel van de wal. Deze breedte is ruim voldoende om de gewenste dichte structuur te kunnen handhaven/realiseren. Rondlopend richting het westen/noorden loopt de strook breder uit tot 7 meter.

Op onderstaande foto's is een voorbeeld te zien van een dichte groenstrook met een laagsgewijze opbouw van struiken en op afwisselende plekken lage boomelementen. Deze foto's zijn op de Spreeuwenlaan/Zuiderweg genomen, dichtbij de locatie zelf.

Foto:

Deze groenstrook is 2 tot 3 meter breed en vormt een sterke scheiding met de bebouwing erachter.

3.2 Huidige houtwal uitgangspunt

Er wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de huidige beplanting in de houtwal. Dat betekent in ieder geval de 5 te handhaven bomen, maar daarnaast moet ook de onderbegroeiing zo goed mogelijk in tact blijven. Tijdens het vellen van bomen (met name de populieren) is voorzichtigheid geboden om de onderbegroeiing zoveel mogelijk te sparen. Gezien de ruimte op het terrein is het mogelijk de bomen in hun geheel naar binnen te laten vallen.

3.3 Versterken houtwal

Op sommige plaatsen is het wenselijk de groenstructuur te versterken met nieuwe aanplant. Dit wordt mede gedaan ter compensatie van de te kappen populieren. Het oostelijk deel verliest zijn bomenlaag omdat geen van de exemplaren behouden kan blijven. Ook in de rest van de houtwal vallen openingen door het verdwijnen van de populieren. Deze ruimtes worden ingevuld met nieuwe boom,- struik,- en bodembeplanting.

3.4 Motivatie Groenontwerp

Op basis van de huidige vegetatie en de wens van de gemeente tot duurzaam behoud van de huidige kwaliteit van de houtwal is een aanvullend ontwerp gemaakt. De bodemvegetatie behoudt/krijgt een dicht karakter met de bodembedekkende struik *symphoricarpus chenaultii* 'Hancock'. Samen met het huidige klimoptapijt wordt een groene laag gecreëerd tot ruim een halve meter hoogte. Deze soort laat zich makkelijk snoeien met bijvoorbeeld een bosmaaier.

De struikvegetatie krijgt meerdere lagen met wilde liguster (*Ligustrum vulgare*), Gelderse roos (*Viburnum opulus*), koernoelje (*Cornus alba*), struikroos (*Rosa moyesii*) en meidoorn (*Crataegus monogynae*). Deze struikvegetatie zal deels boven de schuttingen uitkomen (struiken tot 2,5/3 meter hoogte). De meeste soorten hebben in het begin wat begeleidingssnoei nodig, maar het idee is om de strook te laten verwilderen waarbij het onderhoud neerkomt op jaarlijks terugzetten van overlastgroei. Voor de boomlaag is gekozen voor verspreid staande lijsterbessen (*sorbus aucuparia*) die met beperkte hoogte en kroonomvang zeer geschikt is in het kader van toekomstige overlast. Deze bomen staan meer naar het pad georiënteerd dan naar de tuinen

om het groene beeld vanaf het pad te versterken en toekomstige overlast te voorkomen. Om het ruimtelijke beeld compleet te maken is hier en daar een berk (*Betula pendula*) gebruikt.

Alle soorten hebben een sier en/of ecologische waarde als het gaat om bloei en vruchtdracht. Om vanaf het eerste moment een groene scheiding te krijgen tussen schuttingen/schuurtjes en het pad zal de volledige achterzijde van deze objecten worden afgewerkt met klimopschermen. Hierdoor wordt tevens een rustig, groen winterbeeld gecreëerd.

September 2007

Copijn Utrecht Boomspecialisten

Specialist in boomtechnisch onderzoek!

Projectgegevens

Opdrachtgever

Naam:	Architektenburo Hans Bakker
Adres :	Groenhovenstraat 5
Postcode en plaats:	2311 BT, Leiden
Telefoon:	071-5660060
Fax:	071-5660070

Werkadres

Straat:	Watermolen
Plaats:	Schagen

Bedrijfsgegevens

Naam:	COPIJN UTRECHT BV
Onderzoek en advies:	ir. M. Vroklage
Projectleiding:	ir. J. Hilbert
Adres:	Postbus 9177
Postcode en plaats:	3506 GD Utrecht
Telefoon:	030-2644333
Fax:	030-2612140
E-mail:	Info@copijn.nl
Internet:	www.copijn.nl

Datum:	september 2007
Projectnummer:	6762.5

Paraaf projectleider:	
-----------------------	-------

Bijlage 1 : Aangepast nieuwbouwplan + huidige bomenbestand

Bijlage 2 : Boomgegevens

Bijlage 3 : Groenontwerp plattegrond

Bijlage 4 : Groenontwerp aanzicht en doorsnede